

A NAGYKORÚ GYERMEK TARTÁSÁNAK RENDEZÉSÉT CÉLZÓ, DE A MAJDANI ÉLETKEZDÉSÉNEK SEGÍTÉSÉRE IS KITERJEDŐ MEGÁLLAPODÁS ÉRTELMEZÉSE

A kifejezett szülői szándékok egybehangzó tartalma kiegészülve a felperes gyermek ráutaló magatartásával, amely a tartási kötelezettségen felüli esetleges juttatás elfogadását nyilvánvalóvá tette, összességében egy olyan vegyes tartalmú megállapodásként értékelendő, amely egyrészt az apa tartási kötelezettségét (annak egy összegű juttatással történő megváltását) rendezte a másik szülő irányában, másrészt kötelmet keletkeztetett arra, hogy a fennmaradó összeg - ha a tartás a teljes vételárat nem emészti fel - a felperest illesse meg.

Mivel az alperes az ingatlan értékesítéséből származó vételárnak a felperest megillető – jelenleg pontosan összegszerűen meg nem határozható - esetleges maradékát is magánál tartotta, e körben a felperes saját jogán érvényesítheti igényét.

(Ptk.205.§ (1) bek., 216.§ (1) bek. , 579.§ (1) bek.)

Keresetében a felperes 7.900.000,- Ft tőke, annak a 2005. augusztus 1. napjától járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest kölcsön jogcímén.

Előadta, hogy szülei – az alperes és a perben nem álló S. Gy. – 2001. január 3. napján megállapodtak, hogy a házastársi közös vagyonhoz tartozó p.-i 1772/3. hrsz-ú ingatlan értékesítése esetén a vételárat leányuk – a felperes – részére ingatlan vásárlására fordítják. Rögzítették a felek azt is, hogy a megállapodás betartása esetén az alperes nem tart igényt volt házastársától S. Gy.-tól a felperes javára gyermektartásdíjra. A megállapodás alapján 2001. május 4-én a tulajdonos szülők meghatalmazást adtak a felperesnek arra, hogy a p.-i 1772/3. hrsz.-u ingatlant átruházhassa, az adásvételi szerződést a szülők nevében és helyett aláírhasse és a vételárat átvehesse; amely alapján a 2002. április 11. napján kelt adásvételi szerződéssel a felperes 7.900.000,- Ft vételárért a telekingatlant átruházta. A kereseti állítás szerint ekkor még nem volt megfelelő ingatlan, amelyet a felperes a 2001. január 3-án kelt szerződés alapján megvásárolhatott volna, ezért az alperes kérésére a vételárat az átruházás napján kölcsönként átadta az alperesnek, aki azt felszólítás ellenére sem volt hajlandó visszaadni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta.

Ellenkérelmében előadta, hogy 2001. január 3. napján feltételes ajándékozási szerződés jött létre a felek - felperes szülei - között, amelyet azonban egy újabb megállapodás hatályon kívül helyezett. Ugyanis az eredeti megállapodást S. Gy. nem tartotta be, ezért a felperest természetben eltartó alperes vele szemben – a felperes javára – gyermektartásdíj megállapítása iránti peres eljárást kezdeményezett. Ebben a perben a szülők 2001. május 18. napján egyezséget kötöttek, melynek tartalma a következő volt: meghatalmazták a felperest, hogy a p.-i 1772/3. hrsz-ú ingatlant

nevükben és helyettük átruházhassa, a vételárat felvehesse, mellyel S. Gy. a felperes tanulmányait kívánta segíteni, míg az alperes lemondott a további gyermektartásdíj igényéről volt házastársával szemben.

Az alperes jogi álláspontja szerint a bíróság által jóváhagyott – és a 2001. január 3-ig megállapodástól eltérő – egyezséggel a korábbi megállapodás hatályát veszítette, ugyanis a meghatalmazó felek akarata január hónaptól megváltozott, így a p.-i ingatlan értékesítésének célja S. Gy. tartásdíj fizetési kötelezettségének „megváltása” lett. Az alperes kifejtette, hogy az eredeti megállapodás célja sem készpénz juttatására vonatkozott, hanem lakhatást biztosító ingatlan megvásárlására. Az alperes vitatta, hogy a felperes a részére kölcsönt nyújtott volna, álláspontja szerint csak átvette a felperestől a résztulajdonában álló ingatlan neki jutó vételárát, valamint az apát terhelő tartásdíjat.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest az alperes javára 240.000,- Ft perköltség megfizetésére, valamint a le nem rótt illeték Állam javára történő megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában a keresetben megjelölt jogcímre (a Ptk. 523. § (1) bekezdésére) figyelemmel azt vizsgálta, hogy a felperes – a szüleivel kötött jogügylet alapján – jogosulttá vált-e rendelkezni a p.-i 1772/3. hrsz-ú ingatlan értékesítéséből befolyó vételár felett. Ezért a bíróság a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján értelmezte a 2001. január 3-án kelt megállapodás, illetve a május 4-én kelt meghatalmazás tartalmát. Úgy értékelte, hogy a januári megállapodás megkötésekor még az volt a szülők szándéka, hogy az ingatlan értékesítéséből a vételárat ingatlan vásárlására fordítják a felperes részére, mellyel – a házassági életközösség megszűntére figyelemmel – az apa, S. Gy. tartásdíj fizetési kötelezettségét kívánták rendezni, valamint a közös vagyont is megszüntetni. Az elsőfokú bíróság a májusi meghatalmazás szövegéből, valamint az okiratot szerkesztő ügyvéd, illetve D. A. tanúvallomásából arra a következtetésre jutott, hogy a szülők szándéka – a január megállapodáshoz viszonyítva – megváltozott, és a p.-i ingatlan értékesítésével immár a felperes tartását kívánták megoldani. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes testvére – Gabriella – ezzel ellentétes tanúvallomása ezt a következtetést azért nem rontja le, mert a tanú nem nyilatkozott a 2001. május 18-i egyezséghez vezető körülményekről. S. Gy. tanúvallomását pedig az elsőfokú bíróság mellőzte a bizonyítékok köréből a tanú „anyagi érdekeltsége” folytán. A bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdés alapján lefolytatott értékelés folytán ezért arra a következtetésre jutott, hogy a felperest nem illette meg a rendelkezési jog a vételár felett, ezért azt kölcsön sem adhatta az alperesnek.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és a keresetének való helyt adás iránt.

Fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévedett a 2001. január 3-án, illetve május 4-én létrejött szerződések értelmezése során, mivel a bizonyítékok köréből figyelmen kívül hagyta a 2001. március 29. napján kelt – a felperes másik testvére – Ágnes - részére szóló meghatalmazás két változatát, melyek közül csak az

egyik biztosított lehetőséget a felperes testvérének az általa átruházható ingatlan vételárának felhasználására is, míg a másik nem. Ezen bizonyítékra is utalva az volt a felperes fellebbezési álláspontja, hogy hasonlóan a 2001. január 3-i állapothoz, májusban is ajándékozási szándék vezette a felperes szüleit, amikor egyezségbe foglalták a felperes ingatlan átruházására adott meghatalmazásukat, különös figyelemmel az egyezséggel zárult tárgyalási jegyzőkönyvébe foglalt azon egyező nyilatkozatra, hogy – közöttük létrejött megállapodás, amelyben a közös kiskorú gyermekük részére a felek a közös tulajdonukat képező ingatlanok átruházásáról rendelkeztek”.

A fellebbezés rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét lényegében dr. K. A. ügyvéd tanúvallomására alapította, nem volt arra tekintettel, hogy a tanú maga vallotta azt, hogy már nem tudja kiszűrni, melyek az eredeti, általa megismert tények és melyek a felektől utóbb hallott információk. Ezért a felperes álláspontja szerint azt kell megállapítani, hogy a szülők ajándékozási szerződésnek megfelelő nyilatkozatot tettek a köztük folyamatban volt gyermektartásdíj iránti perben, a 2001. május 18-i tárgyalási jegyzőkönyvben, melyben a p.-i ingatlan értékesítése során befolyó vételárban kívánták a felperest részesíteni a meghatalmazással.

Az alperes csatlakozó fellebbezést és fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő a fellebbezési eljárás során.

Csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítélete perköltségre vonatkozó rendelkezése részbeni megváltoztatását, és az őt megillető ügyvédi munkadíj 395.000,- Ft +ÁFA (474.000,- Ft) összeg felemelését kérte.

A fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helyben hagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Fellebbezési ellenkérelmében kiemelte, hogy az elsőfokú eljárásban kihallgatott dr. K. A. tanúvallomása egyértelműen tisztázza a 2001. március 29-ig és a 2001. május 4-i meghatalmazások eltérésének okait, mellyel leszűkült az elsőfokú bíróság mérlegelési lehetősége. Abban az esetben, amennyiben figyelmen kívül marad a fellebbezésben vitatott tanúvallomás, akkor csak a 2001. május 4-i meghatalmazás okirattartalma alapján határozható meg a tényállás, melyben nem szerepel, hogy a felperes az ingatlanértékesítésből származó vételárat felhasználhatja.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítási eljárást részben nem folytatta le, ezért az általa megállapított tényekből levont érdemi jogkövetkeztetés sem alapos.

Azt az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok helytálló értékelésével (Pp. 206. § (1) bekezdés) állapította meg, hogy a felperes szülei – az alperes és a perben nem álló S. Gy. – szándéka megváltozott a 2001. január 3. napján kelt megállapodás megkötését követően, a felperes juttatásban részesítésének

célját illetően. Az ítéletábra megítélésére szerint viszont a peradatok nem kellően alátámasztott értékelésén alapul az az elsőfokú ítéleti álláspont, hogy – a 2001. május 18-ára megváltozott – szerződési akarat csak a elsőfokú tanulmányait folytató felperes tartásának kielégítését célozta az ingatlan értékesítéséből származó vételárral.

A szülők eredeti – 2001. január 3-i – szándéka a házastársi közös vagyonhoz tartozó p.-i 1772/3. hrsz-ú ingatlan közös vagyónak megszüntetésére és a vételárból – az akkor középfokú tanulmányait folytató – felperes lakáshoz juttatására irányult, mely szándékkal azonosan a szülők más – a szintén közös vagyonhoz tartozó – ingatlanokat is értékesítettek és az azokból származó vételárból a felperes testvéreit – Gabriellát és Ágneszt – lakáscélú juttatásban részesítették. Az említett megállapodás megkötésekor a házassági életközösségüket megszakító szülők közül a felperest természetben az alperes tartotta és gondozta, ezért a megállapodás egyben a külön élő apát terhelő tartási kötelezettség meghatározott vagyontárgyból származó vételárral történő kiegyenlítésére is irányult, melynek megtörténte esetére – a 2001. január 3-i okirat szövege szerint – az alperes a különélő szülővel szemben tartásdíj fizetésre nem tartott igényt (Csjt. 65. §, 69/B. §, Legfelsőbb Bíróság Pk. 106. állásfoglalás).

A 2001. január 3-ig megállapodást megkötő felek szerződési szándékában a lényeges körülményváltozás részben azzal állt elő, hogy S. Gy. apa a p.-i ingatlan értékesítéséhez nem járult hozzá, idő előttinek tartva azt, amely miatt az alperes gyermektartásdíj megállapítása iránti pert is indított vele szemben. Másrészt a nagykorú felperes a Pécsi Tudományegyetemen (államilag nem támogatott) elsőfokú tanulmányokba kezdett, melynek – jelentős tandíjat is magában foglaló – költségeit az alperes viselte (Csjt. 65. § (1) bekezdés).

Ezekre figyelemmel – az alább kifejtettekben következően – a szülők a tartásdíj iránt indított perben 2001. május 18. napján már nem csupán abban állapodtak meg, hogy a p.-i ingatlan értékesítéséből származó vételárból – annak alperesre és a külön élő apára eső jutójából – a felperes lakáshoz jutását, hanem a elsőfokú tanulmányai alatti tartását és annak költségeit is fedezik. Ez a megállapítás következik egyrészt a szülők 2001. május 18-i tárgyalási jegyzőkönyvébe és a bíróság által jóváhagyott egyezségbe foglalt egyező akaratnyilatkozataiból. A szülők egyezően adták elő, hogy a köztük létrejött megállapodásban „a közös kiskorú gyermekünk részére (...) a közös tulajdonukat képező ingatlanok átruházásáról rendelkeztek”, majd egyezségbe foglalták a felperes részére a p.-i ingatlan átruházására vonatkozó meghatalmazásokat azzal, hogy „ezen meghatalmazással kívánja az alperes segíteni a „kiskorú” gyermekük elsőfokú tanulmányait, illetve a további életpályához szükséges tanulmányait”, míg a felperes kijelentette, hogy ezt meghaladóan az alperestől a elsőfokú tanulmányok folytatása alatt tartásdíjat nem igényel. Az ingatlan átruházására vonatkozó meghatalmazás, a felperes részére „ingatlan átruházás” (valójában: átruházásból származó vételárban juttatás) és a tartásdíj igény rendezése egyező nyilatkozatainak együttes jegyzőkönyvébe foglalása – azok esetenkénti hiányos megfogalmazása ellenére – kellőképpen alátámasztja a szülők – a fellebbezésben is hivatkozott – azon szerződési szándékát, hogy részben a elsőfokú tanulmányait

folytató nagykorú tartásának kielégítését, részben a nagykorú gyermek lakáshoz juttatását célozta a közös vagyoni ingatlan értékesítésével.

Másrészt a szülők – a 2001. májusi egyezség megkötésekor fennálló – lakáscélú juttatásra vonatkozó szándékát igazolja az elsőfokú eljárás során kihallgatott R.G. és S. Gy. tanúk vallomása is. Az elsőfokú bíróság R.G.la tanúvallomásával kapcsolatban – részben – iratellenesen állapítja meg ítéletében, hogy a tanú csak a szülők eredeti, januári akaratára nézve tett vallomást. A tanú ugyanis a felperes szülei, illetve az alperes 2002. tavaszán fennálló szándékait is kifejti azzal, hogy a szülők a felperesnek lakást kívántak vásárolni. S. Gy. tanúvallomása pedig abban következetes, hogy 2001. májusára is fennmaradt a szülők lakáshoz juttatási szándéka a p.-i ingatlan vételárából. S. Gy. vallomásából, illetve az egyéb peradatokból viszont nem vonható le olyan következtetés, amelyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletében mellőzte a bizonyítékok köréből a felperes másik szülője vallomását, azaz, hogy a tanú anyagilag érdekelt lenne a felperesi pernyerésben. Ezért a bizonyítékok köréből S. Gy. vallomása nem volt mellőzhető.

Az elsőfokú ítéleti következtetés alapjául megjelölt tanúk vallomásaiban foglaltak az ítéletábra megítélése szerint azért nem ronthatják le a fent felhozott – okiratokból és hozzátartozó tanúk vallomásából származó – következtetést, mivel ezek a tanúk csak időközönként találkoztak a felekkel és szereztek részinformációkat a szülők felperes felé fennálló juttatási szándékairól.

Azt pedig az alperes védekezésében és személyes előadásában maga sem állította, de nem is bizonyította, hogy – a 2001. májusi egyezség megkötésekor – a p.-i ingatlan vételárából rá eső jutóval saját maga már nem kívánta támogatni a felperes lakáshoz jutását, melyre nézve a szerződési szándéka 2001. januárjában még fennállt.

Ezért az ítéletábra az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok felülmérlegelésével (Pp. 206. § (1) bekezdés) arra a következtetésre jutott, hogy a felperes szülei szerződési szándéka annyiban változott meg (Ptk. 241. § (1) bekezdés), hogy a közös ingatlan vételárából részben a felsőfokú tanulmányok költségét, részben a felperes lakáshoz jutását kívánták fedezni, és ennek megfizetésére vállaltak egyező kötelezettséget. A szülői szándékok egybehangzó tartalma - Ptk.205.§ (1) bek. - kiegészülve a felperes ráutaló magatartásával - Ptk.216.§ (1) bek. - , amely a tartási kötelezettségen felüli esetleges juttatás elfogadását nyilvánvalóvá tette, összességében egy olyan vegyes tartalmú megállapodásként értékelendő, amely egyrészt az apa tartási kötelezettségét (annak egy összegű juttatással történő megváltását) rendezte a másik szülő irányában, másrészt kötelmet keletkeztetett arra, hogy a fennmaradó összeg - ha a tartás a teljes vételárat nem emészti fel - a felperest illeti meg: ez utóbbi Ptk. 579.§ (1) bek. szerint ajándékozás.

Mivel az alperes az ingatlan értékesítéséből származó vételárnak a felperest megillető – jelenleg pontosan összegszerűen meg nem határozható - esetleges maradékát is magánál tartotta, e körben a felperes saját jogán érvényesítheti igényét..

A szülők említett szerződési céljánál fogva annak megállapításához, hogy az értékesített, volt közös vagyoni ingatlan vételárából (egyreszülőkre eső jutójából) mely rész fedezte a felperes felsőfokú tanulmányainak kiadásait, és mely vételárrész maradt fenn a felperes lakáshoz juttatását biztosítandó, további – nagy terjedelmű – bizonyítást kell lefolytatni. Ezért az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között – a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a körben újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatnia kell a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási kötelezettségről és a bizonyítási indítványozása elmulasztásának jogkövetkezményeitől; majd az előterjesztett bizonyítási indítványok alapján meg kell állapítania a felperes felsőfokú tanulmányai alatti tényleges tartási jellegű kiadásait, ideértve a tandíj, az utazás, a szállás (kollégium, albérlet), a ruházkodás, étkezés, stb. költségeit független attól, hogy abból rokontartás díj címén (Csjt. 60. § (2) bekezdés) a szülőktől mennyit igényelhetne. (Ugyanis: a szülők megállapodásukban a felsőfokú tanulmányok teljes kiadásainak viselését vállalták az átruházott ingatlan vételárából). Az így meghatározható tartási kiadás összegének $\frac{1}{2}$ részét az átruházott p.-i ingatlan vételárának alperesi jutójából, a másik $\frac{1}{2}$ részét a perben nem álló apa jutójából kell levonásba helyezni, míg az esetlegesen fennmaradó összeg lakáscélú juttatásként való kiadására az alperes kötelezhető.

(Győri Ítélőtábla Pf.IV.20.247/2006/6.)